

VILADECANS: PROCÉS PARTICIPATIU 'REMODELEM LA RAMBLA'

Ajuntament de Viladecans, Àrea d'Espai Públic

Informe preliminar a 06/02/2018 / Luis Maldonado Rius

Viladecans: Procés Participatiu 'Remodelem la Rambla'

Introducció

Per encàrrec de l'Àrea d'Espai Públic de l'Ajuntament de Viladecans, l'objecte del present l'informe és el procés participatiu 'Remodelem La Rambla' obert per l'ajuntament a tots els ciutadans i associacions interessades per tal de conèixer la seva opinió, necessitats i propostes per remodelar la Rambla de Modolell.

L'actual Rambla de Modolell a Viladecans a quedat aïllada i, potser, obsoleta. El seu ús n'ha recuperat la vida a l'espai però alhora genera conflictes, molèsties, usos i comportaments no desitjats. Amb el temps, la vida i les persones canvien i amb elles, l'ús que fan de l'espai a la ciutat. Tot i així, no podem canviar l'espai cada vegada... resultaria massa car i dolorós. La pregunta és que ha de complir el lloc –la Rambla Modolell en aquest cas- per que sigui de tots i s'adapti a tots ara i en el futur.

L'objectiu del treball no és definir un projecte sinó fer un seguiment de les diferents jornades i/o activitats programades per tal de analitzar-les i treure conclusions que puguin ésser útils per definir les condicions i idees que han de dirigir les futures actuacions de l'Ajuntament a La Rambla. El procés i aquest informe s'inicien sense cap condicionant o esquema previ per part de l'Ajuntament. No existeixen esbossos o estudis previs o partides pressupostàries assignades. Com a qualsevol projecte, l'important no es acumular informació i documentació sinó extreure conclusions, formular hipòtesis, que puguin donar una idea del lloc que serà el primer pas per dissenyar-lo, es a dir, per donar una idea de futur del lloc.

L'informe es redacta a partir de les notes preses a les sessions de treball i de la informació del treball de les comissions de treball lliurada per l'Ajuntament. A dia d'avui aquestes són:

Sessió del 14/02/2017 de presentació del procés a l'Ateneu d'Entitats Pablo Picasso

Sessió del 14/02/2017 d'inici del procés -1ª sessió de treball- a l'Escola Àngela Roca

Sessió del 14/06/2017: presentació de propostes dels alumnes de primària de l'Escola Àngela Roca

Sessió del 20/06/2017 de treball de les comissions a l'Ateneu d'Entitats Pablo Picasso

Atès que el procés participatiu es desenvolupa en el temps, el treball segueix el mateix esquema cronològic, jornada per jornada, per tal de que sigui el més entenedor possible per tothom. Per a cada sessió s'expliquen breument la seva organització i es resumeixen agrupades les intervencions més importants. Aquestes, es discuteixen després per arribar a conclusions més generals i comunes mostrant-ne els punts d'acord o desacord, virtuts i mancances o contradiccions a que dona lloc un treball d'aquest tipus.

Finalment, l'informe es tanca amb una orientació respecte del passos a donar per continuar el procés participatiu.

Sessió del 14/02/2017 de presentació del procés a l'Ateneu d'Entitats Pablo Picasso

Introducció per l'ajuntament

Intervenien el Director de l'Àrea d'Espai Públic, Sr. José Antonio Molina; la Regidora del Districte I, Sra. Rosa Cañisá; i per últim, el Sr. Jordi Mazón, com a Regidor d'Espai Públic.

El conjunt de les intervencions incideixen en els aspectes més importants per entendre i iniciar el procés. Des de l'ajuntament es planteja la necessitat de remodelar l'espai a partir de la descripció del estat actual de la Rambla: l'espai no és de pas, no forma part de la xarxa bàsica i els seu ús dominant –bars i terrasses- l'hi dona vida però també genera molèsties.

Donada la indefinició de l'espai actual i el seu ús, l'ajuntament planteja el procés participatiu com un instrument de consulta obert a tota la ciutadania i representants d'entitats públiques i privades per tal d'identificar les opinions i les necessitats d'aquests envers l'àmbit a remodelar. Per tancar es va presentar el calendari previst i l'estructuració del procés en una primera sessió de treball i una segona amb tres comissions.

Torn de paraula i resum de les intervencions més destacades (cada intervenció es designa amb un número i apareix cronològicament, les intervencions semblants o complementàries es resumeixen en un sol paràgraf)

Les intervencions per part del públic assistent varen girar en torn els problemes d'ús i manteniment de l'espai, el record del que aquest va ésser i la seva relació amb el creixement de la ciutat, la necessitat o no de reformar-lo i amb la idoneïtat i el cost del format escollit pel procés proposat.

Varen intervenir tant particulars i veïns com a representants dels partits polítics presents al consistori, institucions com l'escola Àngela Roca i representants d'entitats i associacions privades amb interessos a l'espai. Tot i que l'acte no era una sessió formal de treball i només es volia presentar el programa, algunes de les intervencions ja varen identificar problemes existents i plantejar hipòtesis per resoldre-les.

1. La Rambla hauria d'ésser per passejar: es necessari protegir el vianant; estudiar la relació entre paviment i arbrat i la secció asimètrica de l'espai i, per últim, plantejar l'estudi de la completa peatonalització de l'espai.
2. A la Rambla no només hi han bars i terrasses... El necessari és un pla de viabilitat de la Rambla.
3. Necessitat de regulació de l'ús i horari de bars i terrasses per manca de respecte i responsabilitat envers els veïns.
4. Necessitat de revisar la limitació d'usos als locals atès que és aquesta la que fa que predominin els bars.
5. Més passeig, més jardins, més pla... i l'ús de la Rambla com a saló. La Rambla és petita i potser no porta enlloc però si permet plantejar temes significatius com la necessitat de gaudir de la natura –eliminant la coberta existent en benefici dels arbres- de l'art –enyorança del petit estany amb un pont japonès- i dels artistes locals, la consciència del canvi climàtic, etc.
6. Necessitat de traslladar els llocs infantils i de compatibilitzar els horaris d'ús comercial, restauració (bars i terrasses- i veïns.
7. Valorar la possibilitat de peatonalitzar totalment l'espai per donar-li una nova personalitat i oferir un ús més diversificat de l'espai.
8. Tot hi que es tracta d'un passeig, va d'enlloc a enlloc... El problema és com fer-la més atractiva.
9. Necessitat de tenir en compte que la rambla és una extensió de l'espai d'oci de l'escola Àngela Roca

Sessió del 14/02/2017 d'inici del procés -1ª sessió de treball- a l'Escola Àngela Roca

Presentació per l'ajuntament

Intervenien el Director de l'Àrea d'Espai Públic, Sr. José Antonio Molina; que recorda els trets fonamentals de la proposta i el Sr. Jordi Mazón, Regidor d'Espai Públic que explica la estructura de la jornada, les comissions a formar i presenta els seus responsables per part de l'ajuntament.

- Comissió d'Usos de l'Espai Públic amb Jacint Pla i Xavier Campón
- Comissió d'Urbanisme i Mobilitat a càrrec de Juli Massó i Enric Serra del Castillo
- Comissió d'Activitat Econòmica amb Jose Antonio Molina

La sessió s'inicia amb la descripció dels trets més importants de l'espai a treballar. Aquests són (veure Fig. 1):

- Tècnicament és tracta de la carretera de Sant Climent
  - L'espai central, la Rambla de Modolell, té una mida de 300 x 30 metres. El conjunt consta de cinc parts diferenciades, de dalt a baix:
    1. Carretera de Sant Climent entre els carrers de la Mare de Déu de Sales i el passatge i carrer de Sant Sebastià (230 x 15 metres)
    2. Rambla de Modolell entre el passatge i carrer de Sant Sebastià i el carrer de Santa Teresa donant front al pati de l'escola Àngela Roca (70 x 30 m)
    3. El tram central arbrat, entre el carrers de Santa Teresa i els de Sant Joan –cap el casc antic- i de Mossèn Cinto Verdaguier, a la riera (170 x 30 m)
    4. Espai obert entre els carrers anteriors i el carrer de les Sitges, antiga Era de Can Sala (60 x 30 a 50 m)
    5. Rambla de Modolell entre el carrer de les Sitges i l'Avinguda de la Generalitat — Carretera BV-2003 o C-245 (90 x 10 a 15 m)
- Els espais 2, 3 i 4 corresponen a l'espai central esmentat

- Mobilitat: no és de pas, no forma part de la xarxa bàsica
- Patrimoni: no té edificis significatius
- Ús: bars i terrasses al tram central (3) i jocs infantils a l'extrem baix d'aquest (4)
- Restriccions: l'arbrat del tram central (3) –Tipuana tipu- està protegit
- Planejament: Espais 2, 3 i 4 qualificats com a 6a (es defineix com un saló urbà). La resta, d'un extrem a l'altre, forma part del Sistema Viari (Fig.2)

Des de l'Ajuntament s'esmenta la voluntat de que continuï sent un passeig o plaça i donar-li preferència als vianants. Per tal d'eliminar barreres es planteja eliminar la divisió de calçada amb un paviment i plataforma úniques i regular i/o restringir el trànsit. L'ús comercial i de l'espai hauria d'esser més variat, no només bars i terrasses.

Procés Participatiu 'Viladecans Rambla'

Fig. 1. Àmbits diferenciats a la Rambla de Modolell (Viladecans), Base © ICGC

Fig.2: Qualificació Urb., © AMB

Torn de paraula i resum de les intervencions més destacades (cada intervenció es designa amb un número i apareix cronològicament)

Els trets de sortida plantejats per l'ajuntament semblen donar a entendre que existeix una proposta de partida. Tot i la descripció inicial, els representants de l'ajuntament deixen clar que no existeix una definició prèvia a validar de l'espai o de l'àmbit a treballar ni, en conseqüència, recursos assignats a aquesta. I també, que no existeixen més limitacions que la necessitat de preservar l'arbrat existent al tram central –plantat als anys 50 i protegit al 88- atès que està protegit i que qualsevol moviment en aquest sentit és complicat.

1. Com és habitual en aquests casos, moltes de les intervencions descriuen el dia a dia de l'espai i els seus problemes. Aquests inclouen:

- Barreres arquitectòniques
- Manteniment del paviment i relació amb l'arbrat
- Manteniment i neteja de l'espai
- Manteniment de l'arbrat
- Problemes relacionats amb l'ús del parc infantil
- Problemes en l'activitat comercial a l'espai: 13 bars alhora que 11 locals comercials tancats

2. L'actual rambla no és per passejar sinó per estar: manca d'activitat cultural per donar-li sentit

3. Històricament la Rambla era un espai de pas i tenia activitat cultural però ja no. S'esmenta el cas de Gavà com a model. La diferència més important es que la Rambla de Viladecans no va ni porta enlloc: ¿De Sant Climent a la platja? Tot queda massa lluny.

4. ¿Què és una rambla? Una rambla té un començament i un final i l'ha de tenir. Una rambla es una avinguda i l'actual ho és... el problema és que a perdut l'inici i el final. Tant la topografia actual de la ciutat com l'antiga –el traçat de l'Avinguda de la Generalitat al llarg de la antiga línia de mar- expliquen el sentit que tenia. Una característica important és que no només tenia un braç sinó tres. I proposa:

- Es pot aconseguir un inici: Sant Climent i es pot aconseguir un final...
- Es tracta de recuperar l'antic traçat de la rambla que era el centre del poble i que va créixer gràcies al terreny guanyat a aquesta
- Es important conservar el sentit de baixada i tenir en compte que l'inici –el contacte amb la riera de Sant Climent- ja el tenim.
- Tot això suposa replantejar algunes de les situacions prèvies com:
  - a. La posició dels jocs infantils al conjunt;
  - b. El sentit de la plaça Europa al final del recorregut actual i fins i tot el de l'avinguda Germans Gabrielistes –que era un dels trams històrics de la rambla- que permetria arribar més lluny
  - c. La definició de la rambla al PGM com a saló urbà (6a).I conclou: Necessitem saber on va...

5. Compte amb la baixada d'aigües...

6. Necessitat de trencar la monotonia d'un espai tan obert.

Els comentaris 5 i 6 donen lloc a una discussió respecte del paper de l'arbrat en el conjunt. L'arbrat no només singularitza l'espai, també és un bon recurs per parlar i tractar temes molt importants com la necessitat de tenir cura del cicle de l'aigua -creixent irregularitat de pluges i períodes de sequera més llargs- de la permeabilitat del sòl i la recàrrega del freàtic, etc... Temes, tots ells, relacionats amb el canvi climàtic.

7. La riera sembla la plaça d'un poble: nens, joves, terrasses... L'escola pot ésser un bon principi. L'ajuntament recorda als presents que l'escola Àngela Roca ha iniciat també un procés de treball per donar veure els nens i incorporar les seves propostes.

8. Es reclama la necessitat final de més d'un projecte i després votar perquè alguns temes generen molta polèmica.

9 (veure 4): s'ha comentat que la rambla no inclou patrimoni significatiu... i vol reivindicar quatre edificis:

- Antic escorxador, de Joan Amat, actual Ateneu d'Entitats Pablo Picasso
- Escola Àngela Roca, de Joan Amat
- Mercat municipal
- Plaça Europa, de Dani Freixas, concebuda com a espai públic però mai entesa

Reclama fer un inventari de tot allò que dona valor a la rambla per que torni a formar part de la memòria col·lectiva. Per que és el que fa ciutat i dona sentit a l'esforç per recuperar la seva identitat.

10. La mobilitat és bàsica per el projecte. La Rambla sempre ha estat hipotecada per això però ja no. ¿S'ha desafectat? Es planteja la necessitat de recuperar la via de cornisa i traslladar l'aparcament a la Avinguda Francesc Macià. La intervenció dona lloc a una discussió sobre l'ús del vehicle privat a la ciutat i la necessitat o no d'aparcament a prop del futur espai.

Discussió i conclusions

Apareixen molts petits problemes de fàcil solució a excepció de l'ús dels locals al llarg de la Rambla (foment del comerç, bars i terrasses, etc.)

Existeix un acord implícit respecte de temes importants de sortida:

- Restricció del trànsit i regulació de accés de vehicles de veïns i de càrrega i descàrrega als locals
- Plataforma única i preferència per a vianants
- Importància de les escoles a l'extrem superior

I apareixen temes a treballar que poden donar més sentit a la intervenció com:

- Relació de la Rambla amb la vegetació, recorregut i cicle de l'aigua
- La Rambla com a part de la memòria del desenvolupament de la ciutat

I dues preguntes molt importants de les que se'n deriven la seva definició espacial, foment d'ús, tractament i dotació que són:

- La Rambla com a saló urbà o com a passeig amb principi i final
- ¿Quin és l'àmbit d'intervenció de la futura proposta de remodelació?

Sessió del 14/06/2017: presentació de propostes dels alumnes de primària de l'Escola Àngela Roca a l'Alcalde II-Is. Sr. Carles Ruiz

Els estudiants de primària de l'Escola Àngela Roca, per cursos, van debatre i treballar per donar la seva opinió i proposar quins són els temes a resoldre a la futura remodelació de l'espai. Els professors varen col·laborar tant dirigint i dinamitzant el treball a l'aula per identificar temes de debat - fins i tot amb els més petits- (Fig. 3), com preparant material i donant eines per a l'expressió de les solucions que cada estudiant proposa (Fig. 4). Cada curs va arribar a unes conclusions i escollir uns representants per presentar-les.

Abans de la visita, mentre els estudiants es reunien i preparaven a l'aula, vàrem visitar l'exposició dels treballs al llarg del corredor d'accés. D'aquesta manera tot el material a quedat exposat i a l'abast de tothom. La presentació final es va fer en presència del Sr. Carles Ruiz, alcalde de la ciutat.

Fig. 3.

Mt. Mario Morales Masa 6/3/17

L1A

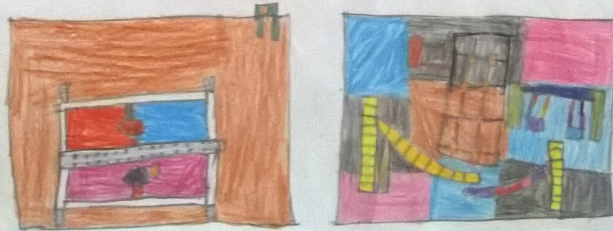
• Vull que facin una font a
als costats de la font uns oliveres
a l'altre costats dels oliveres uns banys.

Alejandro Muñoz

L1A

Jo penso que podrien posar un parc amb una font,
des telegonies grans i un altre per jugar a pilota.
Un telegon més alt que el altre. també una
porta d'escalada.

Irene Robledo t

L1A

Naturalment, els nens són nens: la presentació, totes les presentacions, eren una llarga llista de comandes -'la carta als reis'- aparentment sense ordre i amb moltes repeticions. La curta edat dels participants també va donar lloc a que, tot i la força de les imatges generades, el paper d'aquestes a la explicació dels treballs fou poc important. La següent taula resumeix els temes d'interès i proposta per cursos en ordre de presentació a l'aula.

Taula 1

	Primària	P5	1er	2on	3er	4rt	5é	6é
Jugar	•	•	•	•	•		•	
Arbres	•	•						
Flors	•			•				
Piscina	•	•						
Horts		•						
Jardins		•			•			
Gelats		•						
Menjar ràpid		•						
Estany			•	•		•		•
Fonts			•	•		•		•
Carril bici			•					
Mobiliari			•	•				
Laberint					•			
Plantes					•			
Colors					•	•		
Llum						•		•
Coberta							•	
Varietat d'ús							•	
Aparcament bici								•

La sessió va acabar amb la intervenció de l'alcalde i un torn final de preguntes. El Sr. Ruiz va comentar el treball fet i va demanar la opinió dels estudiants respecte la seva participació i sobre la oportunitat de fer-ho 'sense grans'. Després del torn de preguntes va fer un resum de les propostes comentant les més significatives –aigua, colors- i indicant que algunes d'elles no tindrien cabuda a la proposta final però si a altres indrets de la ciutat. Finalment, es va comprometre a tornar per explicar la solució final adoptada.

Tot i l'aparent desordre de la 'comanda', les propostes poden agrupar-se fàcilment en una sèrie de temes de preocupació i proposta comuns i clars.

Taula 2: Les mateixes intervencions, en el mateix ordre d'aparició, per temes:

	Primària	P5	1er	2on	3er	4rt	5é	6é
Jugar	●	●	●	●	●		●	
Arbres	●	●						
Flors	●			●				
Piscina	●	●						
Horts		●						
Jardins		●			●			
Gelats		●						
Menjar ràpid		●						
Estany			●	●		●		●
Fonts			●	●		●		●
Carril bici			●					
Mobiliari			●	●				
Laberint					●			
Plantes					●			
Colors					●	●		
Llum						●		●
Coberta							●	
Varietat d'ús							●	
Aparcament bici								●

Discussió i conclusions

El tema comú més repetit i alhora proposat de maneres més diverses és el joc. Aquesta categoria pot incloure tot allò relacionat amb l'oci (en vermell al quadre) i amb l'ús del espai o els problemes que aquest dona per això (taronja). Així, queda clar que assolim que, per exemple, quan un nen parla de carrils o aparcaments per bicicletes no parla de 'mobilitat' o de 'transit' sinó d'una possibilitat més de joc a la ciutat.

Altres temes recurrents són, sobre tot, l'aigua (blau) com a identificador de l'espai (veure fig. 5) i la vegetació (verd) incloent-hi tant elements com arbres, plantes i flors, com espais: jardins, laberints i horts. És important assenyalar que als dibuixos aigua i vegetació s'associen de manera repetida a la natura –amb mencions a ocells, peixos i taurons– com també, des del punt de vista d'un infant, de nou, amb joc. I també que als dibuixos aigua i vegetació són els elements que permeten als nens donar-li forma a l'espai (Figs. 3 a 5).

Procés Participatiu 'Viladecans Rambla'

Fig. 5. Aigua i fonts a la futura Rambla de Modolell (Viladecans) als dibuixos (fragments) dels estudiants de l'escola Àngela Roca

Sessió del 20/06/2017 de treball de les comissions a l'Ateneu d'Entitats Pablo Picasso

Els participants a les diferents comissions van seure per separat al voltant d'una taula sobre la que es va disposar d'un plànol de l'espai per tal d'identificar clarament la discussió. Cada comissió va contar amb dos representants de l'ajuntament que presentaven el tema, van donar la informació prèvia en els casos en que fou necessari i varen dinamitzar i moderar el debat. Per tal de disposar de resultats mínimament ordenats i comparables es va demanar a cadascuna de les comissions acabar fent un llistat de punts d'acord i intentar grafiar l'acordat sobre el plànol base. Cadascuna de les comissions va concloure per separat sense posar els temes de discussió o les conclusions en comú per tal de no barrejar-les.

Conclusions de la comissió d'Usos de l'Espai Públic' amb Jacint Pla i Xavier Campón com a dinamitzadors i responsables per l'Ajuntament

Punts de consens previ:

Plataforma única, uniforme i compacta

Arbrat a conservar per protecció existent i per que singularitza l'espai

La Rambla ha d'esser un punt de trobada

Punts de debat i conclusions

Jocs Infantils: Problemes i

Propostes: Establir un horari d'ús i instal·lació d'un tancament
Canvi d'ubicació o doblar a part superior (a tocar de l'escola Àngela Roca)
Senyalització amb normes d'ús, edat i horari

Espai per actes culturals:
(o com a saló públic civil)

Festiu: Sardanes, Mercat de l'Art, Festival al carrer, Festa major
Cívica i reivindicativa: Glorieta central per actes culturals o ciutadans
Modificar espai terrasses, pèrgola i bardissa a calçada

Aparcament:

Supressió de l'aparcament en superfície
Alternativa d'aparcament existent a l'Avinguda Francesc Macià

Trànsit:

Limitació de trànsit de vehicles de servei i vehicle privat (veïns)

Conclusions de la comissió d'Urbanisme i Mobilitat' amb Juli Massó i Enric Serra del Castillo com a dinamitzadors i responsables per l'Ajuntament

Introducció

Xarxes modals del PMU a la Rambla - Vianants (3500 vianants / dia); Bicicletes (200 bicicletes / dia)
- Vehicle privat (Definició i portes zona 30 i oferta d'aparcament); Transport públic (L86, L87, L88 i N14)

Situació urbanística
Regulació d'usos
Configuració física

Punts de debat i conclusions

Aparcament: Supressió de l'aparcament en superfície
Alternatives d'aparcament existent a Pl. Europa, antic poliesportiu i c/ Muntanya i a estudiar a l'Av. F. Macià

Peatonalització: Preferència per vianants mitjançant plataforma única

Transport públic: Suprimir pas d'autobusos travessant a l'alçada del c/Sitges

Jocs Infantils: Sense conclusions

Pèrgola existent: A definir en funció dels espais de restauració

Paviment: Funcionalitat i practicitat per sobre de l'estètica

Àmbit d'actuació: Ampliació de l'àmbit d'estudi i actuació fins el C/ de la Mare de Déu de Sales
: Estudiar la peatonalització dels carrers al voltant: C/ de les Sitges, Passatge de l'Unió i C/ de l'Antiga Riera

Conclusions comissió d'Activitat Econòmica' amb Jose Antonio Molina com a dinamitzador i responsable per l'Ajuntament

Punts de debat i conclusions

Bars, terrasses i restauració:	Monocultiu... Ús positiu a limitar en quant a ocupació de l'espai i a racionalitzar l'horari Revisió de la normativa urbanística Limitació d'horaris de càrrega i descàrrega de serveis
Altres usos:	Necessitat d'usos econòmics mixtos: administratius i de gestió, financers i comercials Estudiar la regulació d'usos Donar sortida a locals buits Necessitat de major intensitat d'ús a la part inferior Necessitat de nous pols d'atracció Protecció dels quioscos existents
Peatonalització:	Plataforma única
Trànsit:	Limitació i regulació de trànsit públic i privat Limitació i/o regulació de l'ús del vehicle privat Regular i facilitar l'ús dels vehicles de servei

Discussió i conclusions

Tot i que el resultat o el tema de discussió de les comissions pot semblar dispar a primera vista, al llarg de la sessió de treball fou sorprenent comprovar que a mesura que la sessió avançava els temes es barrejaven fins igualar-se. De la lectura acurada de les conclusions de les comissions es dedueix que l'element més significatiu de consens i el que dirigeix el debat és la necessitat de replantejar l'espai a partir de la definició d'una plataforma única (Taula 3).

L'acord en la necessitat d'una plataforma única fa evident la peatonalització de l'espai i aquesta, alhora, la necessitat de donar prioritat als vianants, restringir el trànsit i, per tant, regular l'ús del vehicle públic i privat i de servei -càrrega, descàrrega i serveis públics- a l'espai resultant. Pel mateix motiu, totes les comissions fan esment de la necessitat de eliminar l'aparcament de vehicles en superfície i de donar alternatives properes al voltant de la futura intervenció. La relació entre la restricció de trànsit i la necessitat o no d'aparcament foren tema de debat a la primera reunió de treball el 14/02/2017. L'acord quant a trànsit fou clar; no tant la necessitat d'aparcament per accedir a la futura rambla amb vehicle privat. La importància de la discussió arrela en el fet de que suposa plantejar models de ciutat, o de l'ús de l'espai en aquest cas, totalment diferents. La discussió sobre l'aparcament va aparèixer de nou a la reunió de les comissions però l'acord a totes i el fet de que dues d'elles el plantegin i donin alternatives explícitament es significatiu. Cada grup de treball va incidir més en uns o altres aspectes en funció del tema de discussió de la comissió. Tot i així les coincidències són molt evidents (Taula 4).

La segona conseqüència de l'acord és el fet de que totes les propostes de les comissions parteixen d'aquest (Taula 5). Comissió per comissió, el conjunt 'plataforma única – peatonalització – restricció de transit i d'ús de vehicles i eliminació d'aparcament' és el que permet plantejar nous usos per l'espai: "la Rambla com a espai per actes culturals, saló festiu, cívic i reivindicatiu" i la proposta d'una glorieta central; i la necessitat de replantejar l'ús existent: "modificar espai terrasses, pèrgola i bardissa a calçada" i els canvis proposats per l'àrea de jocs infantils que proposa la comissió d'ús de l'espai públic.

En el cas de la comissió d'Urbanisme i Mobilitat, l'esmentada línia d'argumentació -'plataforma única – peatonalització – restricció...etc.'- és el tema de la comissió... Va esser l'única comissió que va fer una presentació prèvia i documentada de dades abans de la reunió. És rellevant comprovar que totes les resolucions de la comissió es refereixen directament al trànsit i que per a la resta de les que van aparèixer –remodelació de la pèrgola, jocs infantils- remeten a la resta de comissions. També ho és, en la mateixa línia però en sentit contrari, que la resta de comissions esmentessin la

necessitat de revisar la regulació d'usos com a instrument cabdal per un canvi efectiu en les dinàmiques d'ús actual a l'espai. Assenyalar, per últim, que és la única comissió que planteja la revisió de l'àmbit d'actuació de la futura remodelació.

La comissió d'Activitat Econòmica és la més difícil i complicada de totes. La dificultat resideix en la impossibilitat de plantejar mesures públiques concretes més enllà de la voluntat d'estudiar la regulació d'usos i donar facilitats a través d'aquesta. Així, el resum d'acords consisteix en una llarga llista de bones intencions: necessitat d'usos econòmics mixtos, administratius i de gestió, financers i comercials per corregir el monocultiu de bars i terrasses a l'espai i les molèsties que aquest ocasiona; necessitat de major intensitat d'ús a la part inferior, de nous pols d'atracció, de donar sortida a locals buits... i planteja la protecció dels quioscos existents. Tothom està probablement d'acord, el problema és com fer-ho. En aquest cas, la relació amb la plataforma única i la preferència per a vianants, que també esmenten, és el canvi que tothom espera permetrà redirigir la economia i el comerç a la Rambla. Les mesures concretes que proposen busquen, amb bon criteri, facilitar el treball als locals.

Des del punt de vista estrictament tècnic, la peatonalització de l'espai donarà lloc a un replantejament complet de tot el que la travessa. Es tracta d'un problema semblant al de la façana d'un edifici. No es tracta només de resoldre el pla que separa l'interior de l'exterior o el seu aspecte formal. A una façana bona part de les prestacions d'aquesta, i dels problemes a resoldre, venen de tot el que l'entravessarà: finestres, portes, balcons, etc. i ressol el seu funcionament. De la mateixa manera, remodelar tota la superfície de la Rambla no és només un problema de trànsit i normativa d'ús o de resituar determinats elements arquitectònics: suposa replantejar per complet la pèrgola, l'enllumenat, la senyalització, el mobiliari urbà i qualsevol element que toca o travessa la nova superfície i resoldre de nou tot el desguàs de l'espai mantenint les cotes d'accés als habitatges, locals i aparcaments que no poden modificar-se. La Rambla, per la seva topografia, continua funcionant com un eix de desguàs superficial important.

El domini de la plataforma única i les seves derivades en la discussió de les comissions va fer que altres temes de discussió importants que van aparèixer a la primera reunió –la rambla i l'aigua ¿saló o passeig? ¿de on a on va? I, per tant, ¿quin és l'àmbit de treball del futur projecte i perquè?- quedessin a banda. En aquest sentit és important explicar que la plataforma única a la Rambla o la peatonalització en si mateixes no resoldran els problemes actuals ni les expectatives de nou ús –comissions d'us i d'activitat econòmica- al conjunt si es porten a terme sense una idea clara de l'espai. Manca una idea més general que, crec, està implícita en els problemes obviats a les comissions. Si es tracta de dissenyar una Rambla d'avui, atenta als problemes d'avui i per a tothom –veïns i comerciants, grans i petits, ciutadans i visitants- els elements per reconèixer-la i significar-la poden trobar-se al treball dels estudiants de l'escola Àngela Roca. A les conclusions de les comissions l'aigua i la vegetació com a recurs no apareixen i el joc, quan ho fa, és un problema a resoldre, no un al·licient. La proposta de dibuixar les conclusions a un plànol de la Rambla no va tenir èxit. Només la comissió d'Urbanisme va lliurar-lo. Pel contrari, els estudiants de l'escola no varen explicar gairebé res, però van esforçar-se molt en dibuixar-ho. La voluntat de dibuixar va donar lloc a la necessitat de definir elements concrets que permetessin representar el nou espai. Aquest és el valor més important de la seva aportació.

Taula 3: Resums de conclusions de les comissions de treball

Usos de l'Espai Públic

Plataforma única, uniforme i compacta
 La Rambla ha d'esser un punt de trobada
 Arbrat a conservar per protecció existent i
 per que singularitza l'espai

- Jocs Infantils: - Establir un horari d'ús i instal·lació d'un tancament
 - Canvi d'ubicació o doblar a part superior
 - Senyalització amb normes d'ús, edat i horari
- Actes culturals: - Festiu: Sardanes, Mercat de l'Art, Fest. al carrer, Festa m.
 - Cívic i reivindicatiu: Glorieta central
 - Modificar espai terrasses, pèrgola i bardissa a calçada
- Aparcament: - Supressió de aparcament en superfície
 - Alternativa d'aparcament existent a l'Av. Francesc Macià
- Trànsit - Limitació de trànsit de vehicles de servei i vehicle privat

Urbanisme i Mobilitat

Situació urbanística
 Regulació d'usos
 Configuració física

- Aparcament: - Supressió de l'aparcament en superfície
 - Alternatives d'aparcament existent
- Peatonalització: - Preferència per vianants mitjançant **plataforma única**
- Transport públic: - Suprimir pas d'autobusos travessant a c/ Sitges
- Jocs Infantils: - Sense conclusions
- Pèrgola existent: - A definir en funció dels espais de restauració
- Paviment: - Funcionalitat i practicitat per sobre de l'estètica
- Àmbit d'actuació: - Ampliació fins C/ M D de Sales
 - Estudiar peatonalització al voltant: c/ Sitges, Unió, A. Riera

Activitat Econòmica

- Bars, terrasses: - Limitar la ocupació de l'espai i racionalitzar l'horari
 - Revisió de la normativa urbanística
 - Limitació d'horaris de càrrega i descàrrega de serveis
- Altres usos: - Necessitat d'usos econòmics mixtos:
 comercials, administratius, financers , etc.
 - Estudiar la regulació d'usos
 - Donar sortida a locals buits
 - Necessitat de major intensitat d'ús a la part inferior
 - Necessitat de nous pols d'atracció
 - Protecció dels quioscos existents
- Peatonalització: - **Plataforma única**
- Trànsit: - Limitació i regulació de trànsit públic i privat
 - Limitació i/o regulació de l'ús del vehicle privat
 - Regular i facilitar l'ús dels vehicles de servei

Taula 4: Temes directament associats a la plataforma única als resums de conclusions de les comissions de treball

Usos de l'Espai Públic	Urbanisme i Mobilitat	Activitat Econòmica
<p>Plataforma única, uniforme i compacta La Rambla ha d'esser un punt de trobada Arbrat a conservar per protecció existent i per que singularitza l'espai</p>	<p>Situació urbanística Regulació d'usos Configuració física</p>	
<p>Jocs Infantils: - Establir un horari d'ús i instal·lació d'un tancament - Canvi d'ubicació o doblar a part superior - Senyalització amb normes d'ús, edat i horari</p>	<p>Aparcament: - Supressió de l'aparcament en superfície - Alternatives d'aparcament existent</p>	<p>Bars, terrasses: - Limitar la ocupació de l'espai i racionalitzar l'horari - Revisió de la normativa urbanística - Limitació d'horaris de càrrega i descàrrega de serveis</p>
<p>Actes culturals: - Festiu: Sardanes, Mercat de l'Art, Fest. al carrer, Festa m. - Cívic i reivindicatiu: Glorieta central - Modificar espai terrasses, pèrgola i bardissa a calçada</p>	<p>Peatonalització: - Preferència per vianants mitjançant plataforma única</p>	<p>Altres usos: - Necessitat d'usos econòmics mixtos: comercials, administratius, financers , etc. - Estudiar la regulació d'usos - Donar sortida a locals buits - Necessitat de major intensitat d'ús a la part inferior - Necessitat de nous pols d'atracció - Protecció dels quioscos existents</p>
<p>Aparcament: - Supressió de aparcament en superfície - Alternativa d'aparcament existent a l'Av. Francesc Macià</p>	<p>Transport públic: - Suprimir pas d'autobusos travessant a c/ Sitges</p>	<p>Peatonalització: - Plataforma única</p>
<p>Trànsit - Limitació de trànsit de vehicles de servei i vehicle privat</p>	<p>Jocs Infantils: - Sense conclusions</p>	<p>Trànsit: - Limitació i regulació de trànsit públic i privat - Limitació i/o regulació de l'ús del vehicle privat - Regular i facilitar l'ús dels vehicles de servei</p>
	<p>Pèrgola existent: - A definir en funció dels espais de restauració</p>	
	<p>Paviment: - Funcionalitat i practicitat per sobre de l'estètica</p>	
	<p>Àmbit d'actuació: - Ampliació fins C/ M D de Sales - Estudiar peatonalització al voltant: c/ Sitges, Unió, A. Riera</p>	

Taula 5: Plataforma única i preferència per vianants (A), temes directament associats (B) i altres (C)

Usos de l'Espai Públic

Urbanisme i Mobilitat

Activitat Econòmica

Plataforma única

Plataforma única

Plataforma única

A	Trànsit	- Limitació de trànsit de vehicles de servei i vehicle privat	Peatonalització:	- Preferència per vianants mitjançant plataforma única	Peatonalització:	- Plataforma única
	Aparcament:	- Supressió de aparcament en superfície - Alternativa d'aparcament existent a l'Av. Francesc Macià	Aparcament:	- Supressió de l'aparcament en superfície - Alternatives d'aparcament existent	Trànsit:	- Limitació i regulació de trànsit públic i privat - Limitació i/o regulació de l'ús del vehicle privat - Regular i facilitar l'ús dels vehicles de servei
			Transport públic:	- Suprimir pas d'autobusos travessant a c/ Sitges		
			Paviment:	- Funcionalitat i practicitat per sobre de l'estètica		
B	Actes culturals:	- Festiu: Sardanes, Mercat de l'Art, Fest. al carrer, Festa m. - Cívic i reivindicatiu: Glorieta central - Modificar espai terrasses, pèrgola i bardissa a calçada		Situació urbanística Regulació d'usos Jocs infantils i pèrgola a definir	Bars, terrasses:	- Limitar la ocupació de l'espai i racionalitzar l'horari - Revisió de la normativa urbanística - Limitació d'horaris de càrrega i descàrrega de serveis
	C	Jocs Infantils:	- Establir un horari d'ús i instal·lació d'un tancament - Canvi d'ubicació o doblar a part superior - Senyalització amb normes d'ús, edat i horari	Àmbit d'actuació	- Ampliació fins C/ M D de Sales - Estudiar peatonalització al voltant: c/ Sitges, Unió, A. Riera	Altres usos:

La pregunta fonamental és ¿quin és l'àmbit del projecte?

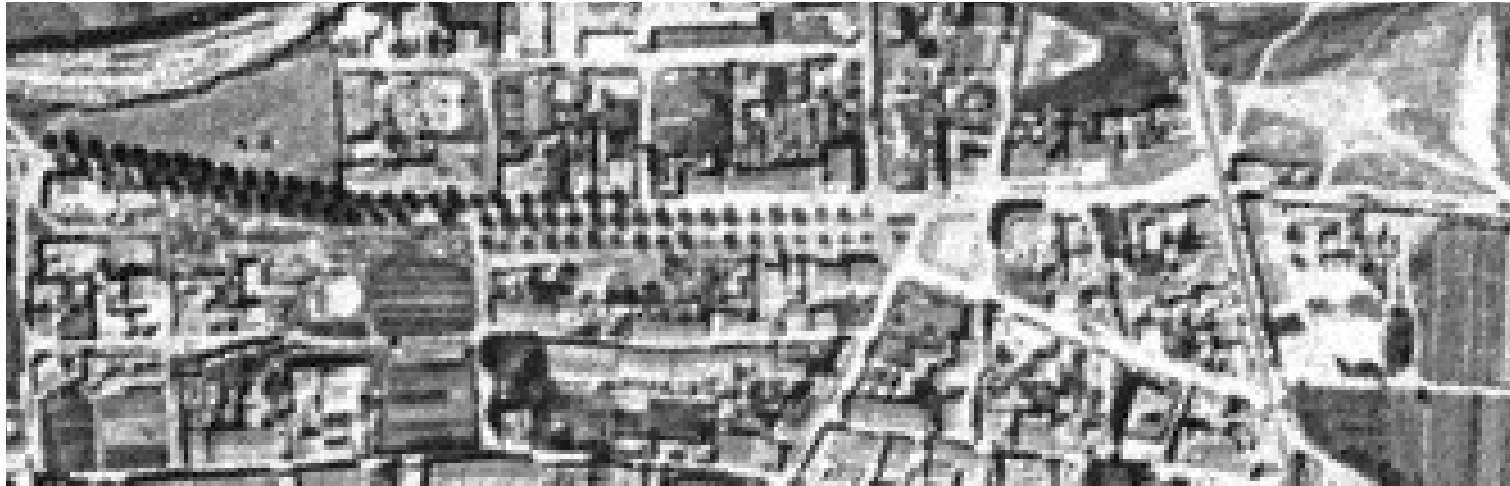
Tal i com va quedar clar a la reunió del 14/02, preguntar-se per l'àmbit del projecte és preguntar-se per l'àmbit del que s'hauria de entendre com a Rambla de Viladecans. ¿De on a on va?, ¿com determinar-ho? La discussió de l'àmbit lògic a remodelar permet identificar com el treball de les comissions suma i quins son els elements que –com va passar a l'escola Àngela Roca- permeten definir l'espai.

Una rambla és, per definició, un curs d'aigua intermitent. La primera accepció al diccionari del Institut d'Estudis Catalans (1995) és: "Areny, espai per on corren les aigües formant rierada", i després: "Passeig fet al llit d'una antiga rambla o riera; nom que es dóna a altres passejos ciutadans". El que determina, per tant, que era la rambla és l'antic pas de l'aigua. Com a la definició, el passeig, l'espai, ve després.

De manera que ¿per on passava l'aigua? La força de l'aigua quan baixa fa que la llera de la riera estigui neta, nua de vegetació. Tot i així, el conjunt de la riera, com a punt baix de desguàs travessant el territori, sol concentrar els punts més humits d'aquest donant lloc a una vegetació, més o menys continua, al llarg del seu recorregut. Al nostre clima, la presència de l'aigua no es percep mitjançant una làmina d'aigua sinó a través d'una franja de vegetació i, en el cas d'aquelles que es convertiren en passeigs per vianants, per l'arbrat plantat per fixar-les. Les plantacions s'aprofiten del fet que tot i tapada, el nou passeig continua sent l'eix de desguàs en superfície i subterrani.

A les fotografies aèries dels anys 46 i 56, el que assenyala la presència i el recorregut, en el sentit de baixada de les aigües, de la antiga rambla de Viladecans es la vegetació (Fig. 6). Aquesta inclou el tram central –entre el carrer de Mossèn Jacint Verdaguer i el carrer de Santa Teresa- i continua fins al carrer de la Mare de Deu de Sales i cap a Sant Climent en paral·lel a la llera de la riera. Aigües avall, la vegetació no apareix entre Mossèn Jacint Verdaguer i el carrer de les Sitges, ocupada durant temps com a era, i es desdibuixa totalment per sota de carretera –a l'emplaçament de l'actual Plaça d'Europa. Una vegada a la plana deltaica la vegetació al llarg dels marges dibuixa de nou la riera fins al mar. Com es pot comprovar comparant les fotografies antigues amb l'ortofotomapa actual, aquesta relació no existeix avui (Fig. 7).

Procés Participatiu 'Viladecans Rambla'

Fig. 7. Vegetació a la Rambla Modolell de Viladecans al 1956 i al 2016 © ICGC 2018

La restricció de trànsit i la preferència per vianants a que donaria lloc la plataforma única i la necessitat de replantejar aleshores tot el que la travessa es una oportunitat per recuperar la relació original. Es a dir, la vegetació i el cicle de l'aigua com a eixos vertebradors de la proposta. Així, si ens féssim de nou la pregunta ¿quin és l'àmbit de la Rambla de Viladecans? ara quedaria clar: l'àmbit és aquell en el que la plataforma i la vegetació permeten canviar i caracteritzar l'espai –tal i com avui fa la plantació de tipuanes- significant-lo com a contenidor de les activitats comercials i culturals que es troben a faltar i de la memòria del que fou la Rambla en el desenvolupament de la ciutat al segle passat (Fig. 8). Es a dir, del tram central actual (Fig. 9A) fins el carrer de la Mare de Deu de Sales i fins a l'Avinguda de la Generalitat aigües avall (Fig. 9B).

L'estudi de l'espai al llarg de la carretera de Viladecans entre les dues escoles en el que els patis aïllen l'Ateneu Pablo Picasso no apareix al treball de les comissions. El paper de l'Ateneu i de les escoles a la part superior de la futura Rambla depèn en bona part d'una nova definició dels patis, el seu tancament, definició topogràfica i superficial. Cap comissió va esmentar tampoc l'estudi de la connexió de la Rambla al conjunt d'espais verds i recorreguts per vianants que al llarg de la riera de Sant Climent –avinguda de Francesc Macià i Passeig de Marina fins al Parc de Marina que sembla donar-se per suposada. Aquest lligam és important per que la connexió de la Rambla amb aquests espais aigües avall o més enllà fins a l'estació, sembla complicada.

El nou espai per a vianants podria arribar fàcilment fins a l'avinguda de la Generalitat i incloure –tal i com demana estudiar la comissió d'Urbanisme i Mobilitat- el carrers de les Sitges, el Passatge de la Unió i, sobre tot, el carrer de l'Antiga Riera. A la vista de les fotografies antigues i tal i com varen assenyalar algunes intervencions a la primera sessió de treball, la plaça Europa podria ser el final natural de la Rambla i la connexió d'aquesta amb l'eix de la riera de Sant Climent i tot els projectes que permeten recuperar el recorregut de Sant Climent al mar. El problema es que la configuració física actual de la plaça defensa l'espai de la presència de la carretera tancant-lo totalment cap aquesta i també, a la arribada i a les visuals des del tram inferior de la Rambla de Modolell o des del carrer de l'Antiga Riera. La possibilitat depèn, per tant, de la futura remodelació de l'Avinguda de la Generalitat (Fig. 9B). En la mateixa línia, la possibilitat d'estirar l'eix de la Rambla al llarg de la avinguda dels Germans Gabrielistes fins el Parc de Marina i l'estació te poc recorregut atès que tots els espais públics oberts al llarg d'aquesta queden oberts a l'avinguda de Marina i tancats a aquesta. No es tracta de configurar un nou eix de dalt a baix sinó de lligar-la adequadament a la resta d'espais a la ciutat (Fig. 9C).

Entendre-la així, finalment, també permetria incorporar l'adaptació al canvi climàtic com a discurs a llarg termini. La peatonalització de la Rambla no només necessitarà desaiugar adequadament la nova superfície o mantenir l'arbrat existent. Alhora podria ser, per exemple, una prova pilot de recuperació de l'aigua de la superfície impermeabilitzada a la ciutat a baix, a la plataforma; i dalt, als pluvials de les cobertes dels edificis que l'envolten. Així, Rambla, aigua i vegetació permetrien plantejar una ciutat més adaptada, flexible i inclusiva.

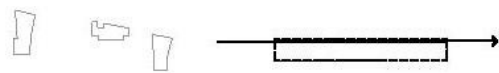

Procés Participatiu 'Viladecans Rambla'

Fig. 8. Conjunt d'eixos per vianants a la Rambla de Modolell i a la Riera de Sant Climent a Viladecans sobre base © ICGC 2018

A

B

C

